

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 15 AUGUSTI 1920.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGEMÅN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Lek och låtar från gammal tid.

Från riksspelmännens och folkdansarnas tävlan på Skansen. 1. Skådespelerskan Jessie Wessel läser upp prolo-

SVENSK SOMMAR — ge inte de orden strax en föreställning om vitstammiga björkar mot mossgröna stenar, om fiolens glidande låt över stilla insjövatten, om munter dans i det fria de ljusa nattliga timmarna? Man tänkte så, när man var med om folkdans- och spelemanstävlingen på Skansen, varifrån vi här återge några bilder. Det var den dagen som om allt det folkligt vackra och muntra i sång och dans som lever kvar ute i bygderna, mötte en samlad. De vackra folkdräkterna från skilda orter lyste, dansen gick — dessa folkdanser, som muntra och trohjärtat gäck-samma, graciösa och vackert naiva återspegla så mycket av svensk folkkaraktär — och de tjugusex allmogespelmännen, som samlats så mangrant, läto höra sina låtar. Det är en kul-

gen vid festen. 2. Göteborgs nationaldanssällskap i en av sina danser. 3. Festtåget på väg till Skansen.

Öland, Småland, Dalsland, Värmland, Gästrikland, Hälsingland, Jämtland, Medelpad och Västerbotten.

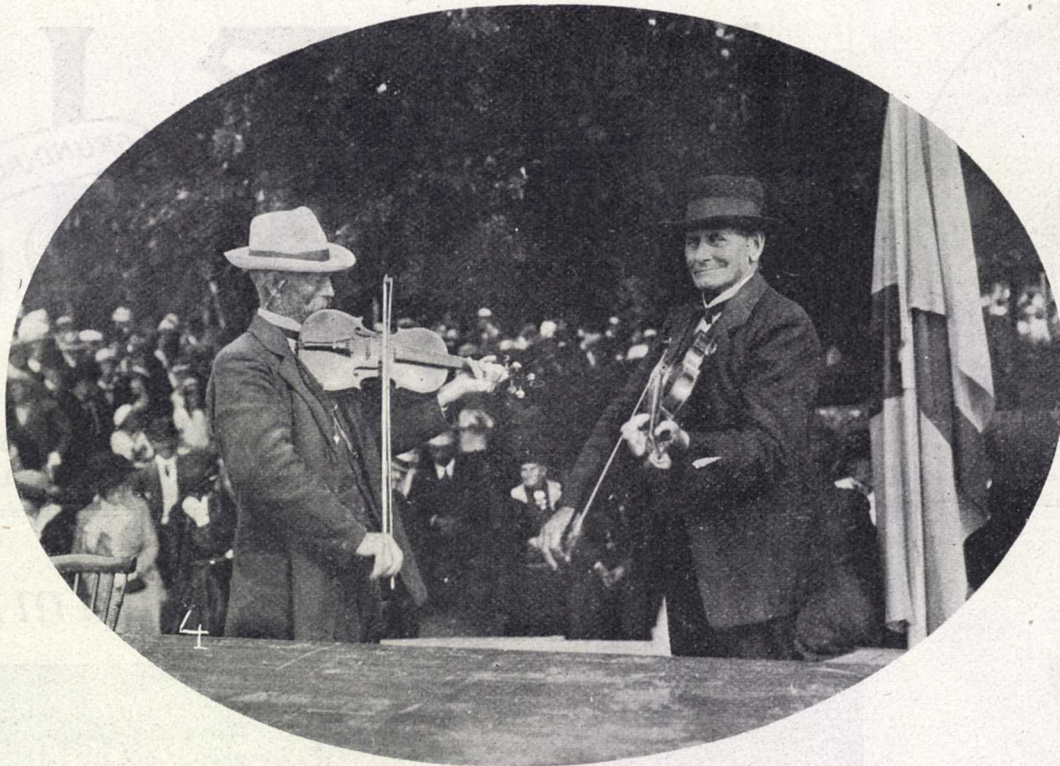
Många av spelmännen tillhörde gamla i sina bygder berömda spelmanssläkter, inom vilka låtarna gått i arv som dyrbara klenoder. Och idel gamla män, var det, som man kanske skulle tro, inte — där fanns också t. ex. de rätt unga Orsaspelmännen Gössa Anders Andersson och Jämt O. Erson, som nu för första gången läto höra

turgärning att dra fram dessa gamla bondlåtar. Man kan, när man hör dem, liksom följa den jämna, milda rytmen i en gammal bondebygds liv: här är dans och vallareliv, här är låtar till giljarfärd och bröllop... Vart landskap har liksom sin färgskala: här voro spelmän från Dalarne, Skåne, Halland, Bohuslän, Gottland,

sig på en riksspelmansstämma — i Sveriges gamla bondebygd gnides där ännu på fela i ljusa sommarnätter, fastän dragspel och "stepp" dragit svåra fram.

I folkdanstävlingen möttes lag från svenska bygder med grupper från Norge, Danmark och Svensk-Finland.

Sällan har man här haft tillfälle se så många slags folkdräkter på en gång. Där voro de finsk-svenska gästerna i brokig prakt, flickorna i randiga kjolar. Vidare normmännen i mindre lysande, men mycket stilfulla dräkter, vari svart och vitt gingo igen, så danskarna, i vitt och rött som den flagga, vilken själv är som en munterhe-

4. Två spelemän från Hälsingland. 5—8. Grupper, representerande de nordiska länderna i folkdanstävlan. Från vänster: Sverige,

tens fanfar. Och slutligen våra egna, som visade en vacker provkarta på vad de svenska häradena ha att bjuda av gammal vacker dräktkultur, allt nerifrån Oxie nere i Skåne — vilkas representanter verkligen visade praktfulla dräkter och f. ö. utförde en mycket rolig skånsk kadrilj — upp till Jämtlandsbygd.

Danmark, Norge och Svensk-Finland. 9. En av de äldsta spelmännen: Johan Eriksson från Glömminge, Öland.

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Gränad botas och förhindras. Pris pr burk 3: 50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
 Allm. tel. 146 29

Obs! Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

Cecilia Bååth-Holmberg. — Ett liv och dess kamp.

OM MAN VID TANKEN PÅ *CECILIA Bååth-Holmberg* vill ett ögonblick bortse från allt vad hon kämpat för och emot och bara fästa sig vid hennes kamp i förhållande till detta stora och svåra liv själv — den, vi alla ha att bestå — då, och inte minst då, måste man säga sig, att hon hade det hjältemod, som gör själva svagheten till styrka. Livet prövade henne ända sedan hennes tidigaste ungdomsår med svåra kroppsliga lidanden — och inte bara bestod hon prövningen, utan det var rent av, som om just ur segern i den framginge hennes kärlek till allt sunt och starkt, till all hel, enkel mänsklighet. Hon var bara 16 år gammal, när hennes hälsa fick den svåra knäck, som sedan aldrig övervanns: det var, när hennes föräldrahem, Hammarlöfs stora prästgård i Sydsåne, brann ner till grunden och den unga dottern överansträngde sig vid räddningsarbetet. Hon var en av dem, som älska livet, men som kunna utan fruktan dö. Ännu några veckor före sin sista sjukbädd fick hennes bekantskapskrets vid firandet av en gemensam vän höra henne hålla ett glänsande improviserat tal till festföremålet vid middagen — och då var hon dock så sjuk, att hon icke kunde äta. Till den sista operationen — för gallsten — gick hon med det fullkomligaste lugn. Dagarna före operationen, som hon visste gälla liv eller död, läste hon med stort nöje Ernst Liljedahls "Goethes kärlek", och då hon efter operationen fick höra sin dom, var hon alltjämt lika lugn. Hon hade gärna velat leva längre, men *hon kunde dö*, och ett par timmar — så berättade hennes vänner — innan döden kom, uppmanade hon sin man varmt och lugnt att icke förtvivla. — Denna kvinna, svag till kroppen, vek och blyg innerst inne, hade en själsstyrka som få.

Och vilket lyckligt äktenskap var det icke, detta, varunder åren blott gävo mer och mer! I 47 år — fru Bååth-Holmberg var 63 år vid sin död — hade Teodor Holmberg och hans maka känt varandra, i 43 år hade de i ett idealiskt kamrat-äktenskap delat allt: ideal, arbete och intressen. Cecilia Bååth-Holmberg lär en gång till en vän ha sagt, att hon var så rädd för att en gång bli lämnad ensam. Hon slapp det, det var hennes man, som fick bära den tunga bördan, och man vågar nästan

tro, att detta ländertill till ett slags tröst — den ädla kärlekens, den tappra värdighetens tröst.

Cecilia Bååth-Holmberg ägde mångsidighetens gåva. Hon kände icke som många andra litterater den tunga bördan av att behöva leva i två världar: diktens och verklighetens; dikten var för henne helt enkelt ett av uttrycken för en personlighet, som vill skapa och omskapa runt omkring sig, som vill bygga i stort som smått, som husmor och kulturell personlighet. När Cecilia Bååth-Holmberg blott nittonårig följde sin tjugotreårige make upp till Tärna i Västmanland, för att där skapa en av Mellansveriges första folkhögskolor, var det just ett arbetsfält, som passade hennes mångsidiga läggning. Hon älskade folkbildningsarbetet — husmodersskolan bl. a. var hennes verk —, hon var en utomordentlig värdinna, som öppnade sitt hem för alla, vilka ville studera svenskt ungdomsliv, och på lediga stunder skrev hon så dessa talrika litterära arbeten, som vunnit en ofantligt utbredd läsekrets. Det sista i den vägen, hon lade sin hand vid, var två arbeten, som utkomma till hösten: "Från drottningens ö", en fortsättning på hennes kultur- och landskapsböcker, ägnad åt Öland och innehållande bl. a. en enastående monografi över drottningen, samt andra förbättrade upplagan av hennes bok om Schiller.

Några av hennes sista gärningar voro i övrigt dels ofdnandet av "Mors dag" och dels initiativet till den stora kvinnoprotesten mot negerterrorn i Tyskland; och in i det sista ägnade hon också sina krafter åt det av henne och hennes man stiftade "Riksförbundet för sedlig kultur".

E. TH.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

INGEN STAD I EUROPA HAR VÄL förändrat sig mera under de sista femtio åren än Rom.

Då jag första gången kom dit, 1861, var Rom ännu en oas i Europas larmande värld. Trots sin storhet var det en tyst stad, där man andades en renare luft och kunde leva som i en stor klostergård. Då funnos Villa Albanis och Villa Ludovicis sköna parker oantastade. Colosseum hade inte blivit ett stycke museum, där man betalar entré vid ingången, men låg där i sin tragiska storhet med gräsbevuxen mark och blomsterklädda murar. Mitt på arenan stod korset, och arenan var ett mål för kristna människors vallfärd, som uppsökte platsen för att påminna sig martyrernas kamp. Kejsarpalatserna voro endast delvis uppgrävda, och man bultade på en herdes dörr för att bedja honom öppna den lilla ingången till de stolta ruinerna.

Nästan varje dag firades en eller annan kyrkofest i Roms oändligt många kyrkor, och processionerna rörde sig stilla framåt gatorna, ständigt förökade av flera och flera människor.

Intrycket av hela staden var frid, en, frid, som inte liknade något annat i världen. Det var som om det rörliga och politiska liv, som sysselsatte Europa, ännu inte hade nått hit. Allt, som försiggick utanför Rom, föreföll en smått och likgiltigt. Här kunde man blott vara människa och, om man ville, stu-

dera historien, från forntiden ända fram till våra dagar.

Thorwaldsen hade ett välkänt yttrande om Rom. Han svarade en man, som frågade honom, hur lång tid man behövde för att se Rom:

Det kan jag inte upplysa om. Jag har varit här i tjugofem år, och jag har ännu inte sett Rom.

Rom är outtömligt, och det är kanske denna känsla av, att aldrig kunna komma till slutet med att fördjupa sig däri, som ger en det egendomliga intryck av vila att vara där. Dock vill jag tillägga: som *gav* denna känsla. Rom är så förändrat. Vid första återseendet liknar det numera alla andra stora städer med fula boulevarder, massor av elektriska spårvagnar och automobiler. Det är samma stöj och oro, som i andra länders huvudstäder, och vad som inte nog kan förvåna en är, att den moderna arkitekturen utmärker sig för en helt enkelt förskräcklig smaklöshet. Man skulle kunna tro, att det var Berlins kasernbyggnadsarkitekter och inte italienska konstnärer, som ha kunnat frambringa dessa vidunder av arkitektur längs Roms gator och torg. Sällan kan man se något simplare och oskönare än justitiepalatset, för att inte tala om Victor-Emanuel-monumentet, som utsträcker sin faväckande smaklöshet som en stor polyp, och vars uppbyggnad har kostat många antika byggnader livet. Hur kan det vara möjligt, att

sådant kan förekomma i Italien, där man har så mycken skön konst för ögonen?

Fornforskarna kunna kanske glädja sig åt, att det har blivit gjort så mycket för att vidmakthålla det antika Rom. All växtlighet på ruinerna har avlägsnats. Jorden har genomgrävt och genomletats för att dolda hemligheter måtte komma i dagen, och allt har arrangerats och satts i scen, så att man, för betalning, kan genomse allt det funna. Det är blott en sak, som har gått förlorad genom denna vetenskapliga iver: poesien har flytt! Allt det hemlighetsfulla och tysta hos det gamla Rom är för evigt försvunnet.

Sedan Rom har blivit Italiens huvudstad och kungens residens, har det ju också förlorat det huvudsakliga av sin kyrkliga karaktär. Visserligen välver sig Peterskupolen ännu högt över alla andra byggnader, men stillheten, allvaret och den paradisiska friden är inte längre Roms särmärke. Det är en stor, larmande, modern stad, där man måste *uppsöka* de ting, för vilkas skull man kommit dit, antingen det nu är det antika Rom eller kristendomens historiska minnen. Det är som om både antiken och kyrkan hade dragit sig tillbaka till en dold och förnäm tystnad, för att inte komma i kollision med den högt skrikande moderna världen, som med all makt arbetar på att förvandla Rom så att det skall komma att likna alla andra fula storstäder. — Hur annorlunda var det inte 1861! —

Min far hyrde ett par rum i Via Felice,

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

nära Monte Pincio. De flesta skandinaver bodde på den tiden i samma stadsdel, och det var många skandinaver i Rom, i synnerhet danskar. Man drack sitt morgonkaffe hemma. En pojke från närmaste kafé bar upp det på en liten tennbricka, tillika med bröd och smör. När han sedan skulle hämta den tomma servisen, hade han inte lust att göra sig besvär att gå upp för trapporna. Han gav en signal nedifrån gatan genom en lång vissling, och så kastade man servisen genom fönstret och lät den falla ned i hans utbredda förkläde.

Efter frukosten började man företaga utfärder och hade då för det mesta kommit överens med några vänner om att följas åt. Jag kommer inte ihåg, att vi någonsin använde en omnibus. Vi gingo på våra ben, och vägen föreföll aldrig lång, eftersom allt vad man mötte väckte ens intresse. När man sedan äntligen slog sig ned i den lilla restaurangen Quattro Nazioni, var man också våldsamt hungrig och åt den enkla italienska maten med glupande aptit. Restaurangen var där egentligen bara en helt anspråkslös osteria, där man såg, hur maten tillagades, men vad man fick var gott och rent och serverades av en upppassare, som hette Alessio och en munskänk vid namn Angelo, som av skandinaverna fick tillnamnet "divino" på grund av sin skönhet. På denna osteria möttes många skandinaver, och samtalen gick mycket livligt, då en var hade att berätta om, vad han upplevat under dagens lopp. Det kunde också uppstå dispyter, som ibland kunde bli rätt skarpa, men nästa dag var man lika goda vänner. När man hade ätit, följdes man åt till en eller annan vinstuga, där man tillbragte resten av vinteraftonen tillsammans.

Skandinaviska föreningen existerade ju redan då för tiden och besöktes mest av danskar. Men där var inte vidare roligt, och man gick bara dit ibland av patriotisk pliktkänsla. En skämtare anmärkte en gång, att de enda, som voro livliga i skandinaviska föreningen, voro lopporna, och det var inte utan, att han hade rätt. En och annan gång berättade Björnson någon av sina historier, då man naturligtvis skyndade sig dit, och så firade föreningen julfester och andra högtidligheter, vid vilka de flesta skandinaver voro närvarande.

Strax efter det vi kommit till Rom, voro vi med om att fira julafton där. Jag hade flätat en krans att ha på håret av rosor, som hade vuxit ute i det fria. Till bordskavaljer fick jag en ung italienare, Carlo Giorni, Thorwaldsens dotterson. Eljes voro inga utlänningar närvarande. Bland skandinaverna kände jag Heisës, Bissens, Björnsons, Hammerichs, Richardt, Bloch och flera andra av de yngre konstnärerna. Stämningen var hög, risgrynsgröten mycket dålig, och många av de bekransade herrarna togo sig inte vidare bra ut, då de hade druckit ganska betydligt och blevo blossande röda. Richardt hade skrivit en visa, vari han skildrade världen som en stor julgran, vars olika härligheter lockade människors barn. Där stod bland annat:

Höjt hang Rom som en dejlig Stjerne,
Plukke den ville vi saa gerne —
Plukke den!"

Carlo Giorni önskade få veta innehållet av denna visa, som alla sjöngo unisont. Då jag hade översatt orden för honom, såg han förvånad på mig och sade: "Hur kan Rom hänga i en julgran? — Det är ju alltför stort och brett!" Men strax därpå utbrast han: "Adesso capisco! — E' un simbolo poetico!"

(Forts.)

Är ni vidskeplig?

LYCKAN — HUR OFTA ÄR DET ICKE NÅGOT, vi funno liksom vid väggkanten, när vi alldeles icke väntade oss den? Men ack, hur ofta kan det icke också ha hänt, att vi gingo förbi utan att märka den: vi hade kanske bara behövt sträcka ut handen för att plocka den, men vi sågo åt annat håll och "försummade vår chans", som amerikanerna skulle ha sagt. Eftersom lyckan är ett så underligt och oberäkneligt ting, är det då så orimligt att t. ex. tro på att det kanske är den lilla fyrväpplingen vid vägen, som bringar oss den? Eller att det är siffran 13 i den ena eller andra sammansättningen, som stöter bort den och kanske rent av kallar på dess tårtyngda syster, olyckan eller oturen?

Vidskepelsen har sin poesi: den kan låta oss höra demonernas skratt i skatans kraxande och kan låta oss ana ljuslockiga geniens leende genom safirens strålar. Men den erinrar oss också om vilka svaga varelser vi äro och hur osäkert vårt liv, eftersom vi söka "tecken" i tingen omkring oss och hjälp hos föremål, vilka icke äro något annat än våra bröder och systrar i denna orons och osäkerhetens värld.

De flesta av oss gömma en om än oskyldig böjelse för vidskepelse inom oss: vi tro på tecken, vi fästa oss vid aningar och drömmar och vi älska ting, som vi tro bringa oss lycka. Särskilt allt slags konstfolk har nog gärna sin lilla privata övertro. Intet under för resten: diktaren märker, hur utan att han kan göra något däråt, bringa honom honorerna den ena gången stunder av lycklig ingivelse för att en annan gång kanske gäcka all hans möda. Och skådespelaren — för honom ligga seger eller nederlag liksom "i luften", och han kan i regel hundratals konstner för att besvärja denna slump, som skall stödja eller stjälpa hans talang.

Vi ha i förbifarten frågat några bekanta personer, om de äro vidskepliga. Låt oss höra vad de bekänna:

SKÅDESPELAREN GÖSTA EKMAN

hör inte till de vidskepligaste inom skräret, men han bekänner sig ha en amulett, vid vilken av en eller annan anledning hans livslycka fäst sig: en kragknapp, som han bar den första säsongen, han slog genom, och sedan alltid har på sig, utom de teaterkvällar förstas, då en historisk kostymering utesluter visserligen kragknappen, men efter vad det visat sig, i alla fall inte framgången.

Liksom allt teaterfolk kan för resten Gösta Ekman berätta åtskilligt om teatervidskepelse. "Jag var i Göteborg med en kamrat", säger han bl. a. "Rätt som det är framåt kvällen tar han sig för att stum

rusa iväg bort till skansen Kronan, uppför trapporna och ner igen. Utan den promenaden skulle det inte lyckas för honom vid kvällens föreställning, bekände han senare."

MÅLAREN ISAAC GRÜNEWALD

bör ju vara en man, som litat på sin egen kraft, men han har i alla fall åtskilliga av de små vidskepliga föreställningar, som — pryda eller misspryda, vilket man vill, våra stunder och dagar.

"Jag spottar för kattor", säger han temperamentsfullt och stödjer sig mot en stor duk, som alldeles tydligt någon genius varit med om att måla. "Och så brinner det i öronen, när folk talar om mig." Här tillåta vi oss fråga, om alltså hr Grünewalds öronsnibbar äro som en evigt brinnande eld, men han förnekar det: "det är bara när mina personliga bekanta tala om mig, som jag liksom hör det."

"Nej, jag har inte några stående husgudar", bekänner han vidare. "Men det händer, jag gör mig mina fetischer. Om jag t. ex. en gång haft roligt tillsammans med en käpp — ja, jag menar inte, att det är käppen, som skulle berett mig nöjet — så behåller jag den gärna i väntan på att den skall skaffa mig mer trevligt. Och ibland händer det, att jag t. ex. råkat få en svart papperslapp i plånboken — jag kan sannerligen då inte göra mig av med den; jag har för mig, den har med sig lycka..."

HASSE Z.

— redaktör Zetterström — svarar som den filosof han är på vår fråga:

"Om jag är vidskeplig? Nej, jag har övervunnit det. Varför? Därför att vidskepelsen kommer av fruktan, som jämte ledan och fattigdomen är det värsta, människan kan råka ut för, och kanske ännu svårare att övervinna än dessa."

Efter detta visa svar berättar den allvarlige humoristen också, att han har personlig erfarenhet av telepatien — det där t. ex. att man sitter och tänker på en person och just då ringer denne på o. s. v. Men detta är ju något, som ej faller inom vidskepelsen.

Till f. riksantikvarien Oscar Montelius våga vi blott helt i förbigående rikta den delikata frågan, under det han visar oss solhjul och offerstenar och andra minnesmärken över gångna tiders fruktan och tro. "Vidskeplig? nej — men vidskepelsen intresserar mig i så måtto som jag alltid däri ser kvarlevor av en eljes svunnen religionsform."

Där ha vi det! Vidskepelsen är den vantroges religion, och ateisten skaffar sig lätt gudar, lika skrämmande och löjliga som de sudanesiska fetischdyrkarnas, fastän under mindre åskådliga former.

FÖRFATTARINNAN ROSA FITINGHOFF

träffade vi på i ett turisthotell någonstades i Lappland, där hon just räknade dagarna till mänskiftet, som skall medföra väderombyte och ödesväxling. Hon är dotter till den bekanta sagodikterskan, norrlandsfödd och till råga på allt söndagsbarn — det är ju klart då att hon är vidskeplig. Hon bär alltid sin "månadssten", safiren, på sig, hon drömmer sant och hon har upplevat, att döda ringt på dörrklockan. Och hästskor!! I Paris höll hon på att bli överkörd för att få tag i en, men så snart hon hade den i handen, skedde förstas intet — ett tydligt bevis på dess skyddande makt! Och från Gustaf Adolfs torg i Stockholm släpade hon med sig en hästsko direkt upp till Lapplands Abisko — vad skall det då bara ske vid det mänskiftet?

E. TH.

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessertchoklader. Högfina kvalitéter.
Tillverkare:
A.-Bol. Carl P. Pålssons Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Carl Peter

Bomullstyger = Möbелtyger = Gardiner
Prover på begäran. * * *
Precisera vad som önskas. * **Konstfliten, Göteborg.**

Från Soller till Miramar. Resebrev till Idun. -:- Av Carl-August Bolander.

Torget i Soller, "krämarnas stad."

Soller, "den gyllene dalens" hamnstad.

DET VAR EN SOLIG FÖRMIDDAG I maj, som jag såg en skynt av Lyckan vid Sköldpaddornas brunn i Palma. Sedan dess har jag setat många solskensdagar där och sett de lyckliga barnen leka i paradiset. Men lyckans gudinna själv har jag inte sett, kväll efter kväll har jag stått på hamnpiren i Palma och stirrat utåt havet efter henne.

En kväll, då jag såg de blåa bergen bortom staden, slog den tanken mig: naturligtvis är det i de blånande bergen hon bor, hon har flyttat på sommarnöje. Nästa morgon var jag nere vid den lilla Lilleputtstationen och tog tåget till Schweiz — Schweiz ligger inte så långt från Palma, som geograferna tro, en dryg timmes väg bara. Man far genom olivskogar och apelsinträdgårdar, så är man inne i bergen, men hinner inte öppna fönstret, förrän man är i en ny tunnel. En stad ligger nere i dalbotten på den vänstra sidan, en stad ligger nere i dalen på höger sida, det är samma stad, den leker kurragömma bara. Äntligen stannar tåget långt inne i skuggen under platanerna.

Det växer blommor över skenorna, växeln är nästan dold av en rabatt, är det inte en trädgård, man kommit in i? Jo, det är en trädgård, det är Majorcas trädgård, Soller, morenas Suliar, "den gyllene dalen". En den fruktbaraste trädgårdsjord — det är därför torget är så litet och gatorna så trånga. Höga berg runtomkring, det högsta, Puig

Mayor, Majorcas högsta topp, är 1.500 meter, det är ett staket kring trädgården, som duger. Medan frukterna mogna, arbeta de flinka händerna i det flitiga Soller. I varje port man tittar in i, sitter ett halvt dussin vackra flickor och syr. Soller är de vackra syeriernas stad.

Men på torget regerar lättjan, en konstapel sitter och gäspar framför det lilla rådhuset under den grella amerikanska biografaffischen. Framför Circulon, klubben, sitta stadens herrar på sina stolar, de göra, vad man på spanska kallar "tomar el fresco." Det är ett av sakramenten i Spanien, man sitter på en stol på trottoaren och låter solen skina. Så sitter man i timmatal, det förtärs ingenting, det läses ingenting, man sitter och låter maten smälta. En pojke piskar sin åsna förbi, en duva flaxar i en av duvburarna på taken, en flicka kommer med sin kruka på huvudet, några majorcabönder passera förbi i sina rundkulliga hattar inte olika våra dalkarlars — de feta herrarna titta och gäspar. En klocka ringer, en präst kommer under det stora röda parasollet med sitt heliga sakrament, en korgosse svänger rökelsekaret framför honom — nu måste de feta herrarna upp, falla på knä på stolarna, snart sitta de igen och jäsa. Vägg om vägg är scouternas klubb — scoutrörelsen är för närvarande något av det allra viktigaste för Majorca — också här sitta piltarna på sina stolar på trottoaren och

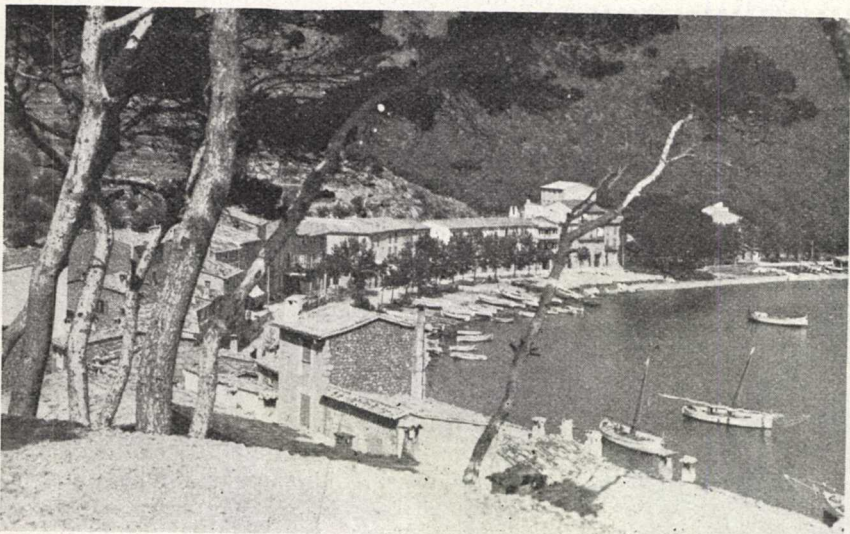
vegetera, det gäller att börja i tid för att lära konsten.

Men på söndagsmorgonen är det liv och rörelse på torget — medan mässan pågår inne i templet, är köpenskapen i full gång utanför, marktschreiarer står och predikar för sin lyssnande skara mitt bland alla fruktkorgar och djurkroppar, det är trängsel i skraddarbutikerna. Det är symboliskt, att det är söndagen, som är marknadsdag i Soller, Soller är krämarnas stad. "Den gyllene dalen" har blivit gulaschernas och krigsparvenyernas.

Nej, luften är inte frisk nog här, jag tror inte att Lyckans gudinna flytt hit.

*

Det är trångt nere på dalbotten, man känner det som skulle man kvävas under bergen. Men det är inte långt till havet här, låt oss ge oss ut till Puerto de Soller. Spårvagnen går dit genom trädgårdarna, nu stannar den med ett ryck, det är prästen med det röda parasollet, spårvagnsförare, konduktör, passagerare, alla kasta sig på knä i dammet. Spårvagnsklockan klämtar igen, trädgårdar, idel trädgårdar, något blått skyntar, det är vattnet. På stranden står en underlig byggnad, ett halmtak på några stolpar, en brädvägg på ena sidan, ett par bord och ett dussin halmstolar under taket. En liten spansk flagga svajar i vart hörn, det är en stor skylt med namnet "Hotel Cañis", det är badhotellet. En svart käring sover vid disken, badsäsongen

Hamnen i Soller.

Miramar, Habsburgsfurstens sagoslott.

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

IDUNS PRENUMERATIONS-PRIS:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:
Helt år Kr. 16:—
Halvt år > 8:25
Kvartal > 4:25
4:de kvartalet > 5:—

IDUNS ANNONSPRIS:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text. Utländska annonser:
45 öre & textside. 45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för & textside, 20 % förh.
särskild begärd plats för särsk. begärd plats.

Axel Ringvall 60 år.

har knappt börjat än, San Cristóbal, simmar-
nas skyddspatron, har inte haft sin festdag än.

Är detta havet, det är ju en stor rund bas-
säng bara, dýningarna brytas sönder i in-
loppet mellan klipporna med de båda fyrtor-
nen. I det ena hörnet kravlar en liten sten-
by sig fast på sluttningen, under den stora
pinjen nere i hamnen dåsa karbiniärer och
hamnsoldater med sina fruktansvärda mord-
vapen.

Det är ett annat folk än i Soller, det är
fiskare, de svartbrända gubbarna och pojkar-
na sticka just ner i båtarna. Runtom på alla
terrasser hänger det svarta nät, i alla dörrar
sitter det kvinnor och lagar nät. Hela dagarna
sitta de så, de ha flyttat ut sina nejlikor och
krukväxter, leva hela dagen på terrassen utan-
för dörren, krypa bara in för att sova.

Jag har slagit mig ner på muren, en gum-
ma knackar sönder en sköldpadda på sin trö-
skel, flickan vid näten bredvid henne trallar
den vanliga entoniga och dystra sången —
'Roseta es morta' är allt, vad jag upfattar.
På den andra sidan om mig är det stor kon-
selj, en rödhårig hamnsoldat, är tydligen ro-
lighetsminister. Tyvärr förstår jag inte myc-
ket, majorkinskan är ett språk för sig, vitt
skilt från kastilianskan, mera i släkt med
katalanskan och provencalskan, det finns gott
om majorkiner, som inte förstå spanska. Men
även om jag förstode, skulle jag inte uppfatta
mycket, ungarna larma för vilt. Jag har al-
drig sett så mycket ungar som här — och
ändå är Spanien ungarnas land, den spanska
kvinnans ideal är dussinet telningar.

En halvtorkad röd sjöstjärna ligger på
muren, jag tar upp den och tittar på den. Fol-
ket omkring blir intresserat, ur alla dörrar
kommer det människor med snäckor och alla
slags märkvärdiga bildningar som fastnat i
näten. En ung sjöman, som talar någon
slags tyska, berättar, att han skall gifta sig i
morgon bitti, om fjorton dar skall han ge sig
ut på sjön igen. Han berättar om byn: alla
människorna äro de släkt här, alla ha de skrap-
pat ihop litet pengar, det finns ingen nöd här.

Terrassen börjar dofta av arroz con ma-
riocos, den majorkinska nationalrätten. Kloc-
kan klämtar i San Ramons kapell, en grammo-
fon spelar på krogen, de elektriska lamporna
brinna redan i halvsjymningen. Bergen bli
allt mörkare och trolskare, nu tindra stjär-
norna, det är en blå sagogrotta jag sitter i.
Förtrollande skön, men en grotta, jag är in-
stängd, måste ut. Det är för trångt för min
gudinna här, jag måste till detta hav, som
man bara anar här.

*

Jag är bjuden på bröllop i morgon bittida i
San Ramons kapell, den unge sjömannen gif-
ter sig klockan sju, efteråt är det choklad
med "ensdimada", det traditionella spiralbrö-
det. Men jag har sagt nej, jag måste ut till
havet, jag skall gå till Miramar i natt. "Gå
till Miramar", de goda majorkinerna titta på
mig som på en galning, "men det ju två mil
nästan, gå till Miramar." Miramar, hörs det
då inte på namnet, att Lyckans gudinna har
flytt dit?

Månen skiner i Sollers sköna dal, vägen är
så vit, och skuggorna leva. Två gökar gucka
mellan bergen, hundra bjällror ringa, tusen
syrsor spela, ett kvarnhjul knarrar, en åsna
går runt, runt. Vid det stora stenkorset svän-
ger vägen, börjar stiga uppför. En försenad
landtpolis kommer med sin filt på armen, jag
har lust att fråga honom, om han sett Lyckans
gudinna, men jag säger bara "buenas." Kolmi-
lorna brinna som lyktor på sluttningarna, då
och då skymtar ett igenbommat hus, den höga
dadelpalmen på gården ser så spöklik ut.

Jag har väl gått en knapp timma, "talatta,
talatta", jag har redan brutit mig genom ber-

SKALL DEN GAMLA GODA OPERETTEN,
munter och graciös, respektlös och ändå med ett in-
slag av gemyt, verkligen vara dömd att dö och ge
plats åt de moderna upptågen till musik? Den tan-
ken tränger sig på en kanske allra mest, när man
ser *Axel Ringvall* under en av hans och operettens
glanskvällar: i en "Sköna Helena", en "Lilla Hel-
gonet", en "Boccaccio." Av vilken saftig komik
strålar icke en hans Calchas o. s. v., det är en
mänskliga svagheten och löjligheten, höjd upp till
det groteska och befriande. — Men det finns väl
f. ö. ingen operett, även av de klenare, vari icke
Axel Ringvall strax ger en glimt av frodig komisk
konst.

Den 17 d:s fyller denne vår nutida svenska ope-
retts förnämste och mest populära komiker 60 år.
Hans vänner och beundrare ämna fira honom med
att skänka honom en egen liten stuga på landet, där
han efter scenens bullersamma framgångar kan i
vilostunderna njuta den milda ro, som hans varma
och försynta hjärta älskar.

gen, havet ligger nedanför. Det lyser vitt nere
under klipporna, jag kan höra dýningarna
sjunga, det blir dubbelt lätt att vandra. Deyá
skymtar förbi i natten, en underlig klippby,
den ser ut, som hade en jätte fört den med
uppfifrån bergen och den hade i sista stund
klamrat sig fast här på klippan, innan de stör-
tade i havet.

Stranden svänger ut, vägen stiger, havet
framför mig växer. Detta är sannerligen
Miramar, här någonstans i mörkret måste hu-
set ligga. Jag sätter mig ned här, lutar mig
mot en av olivstammarna.

Jag minns en tavla inne på konstutställnin-
gen i Palma, en väldig olivstam, liksom vri-
dande sig i kramp, målarinnan kallade den för
"Mänsklig smärta". Mänsklig, hur falskt det
klingar bland de tusenåriga oliverna, hur liten
människans smärta blir här inför det ändlösa
havet.

En "odödlig" på sommarnöje.

*Anders Österling ligger f. n. i Arild och ar-
betar, men har ändå tid för sina barn.*

Tyst, var stilla! Här nere någonstans slum-
rar Lyckans gudinna. Jag vill sitta stilla tills
dagen gryr, då vill jag väcka henne med ro-
sor i hennes kammare.

*

En vanlig spansk stenvilla, Miramar är intet
sagoslott av marmor och guld och ädelsten.
Men finns det ett guld, som är skönare än so-
lens, finns det en ädelsten som det blåa havet?
Har fågelsången inte väckt gudinnan än, jag
stirrar upp mot de stängda fönsterluckorna.

Förvaltaren ser en smula förvånad ut, han
är inte van vid turister så här tidigt på mor-
gonen. Men han behärskar sig snart, tar
nyckelknippan och börjar ronden. Först slår
han upp två dörrar på nedre botten, det är ett
rum med en marmorgrupp i på vardera sidan
om förstugan. I det ena står en bild av är-
kehertigens unge sekreterare, i det andra lig-
ger hans favoritstultana på knä inför Fräl-
saren.

Vi stiga uppför trappan, vandra genom rum
efter rum, fyllda med praktfulla majorkinska
dubbelsängar, gamla kistor och möbler, dyr-
bara fajanser och konstverk. Men den äkta
spanska smaklösheten förnekar sig inte, mitt
ibland alla skatterna är det de banalaste
struntsaker, de billigaste konditoritavlor och
uppstoppade djur i glaslådor. Några porträtt
på väggarna påminna om att det varit en av
huset Habsburg, som bott här. Ludvig Sal-
vador, österrikisk ärkehertig — han var 22 år,
då han 1867 första gången kom till Majorca
incognito såsom Louis de Newdorf, driven ut
på resor av en olycklig kärlekshistoria. "Den
gyllene ön" förhäxade honom, han måste
stanna, byggde sitt Miramar på den vackra-
ste stranden. Köpte den ena gården och jord-
biten efter den andra, anlade vägar och ut-
siktstorn, planterade skogar, samlade 5 folio-
volymmer om det gamla Majorca — han var
den okronade kungen på ön. I början av kriget
dog han på besök hemma i Österrike, av hem-
längtan till sin ö, kanske.

Och i dag står Miramar öde liksom de fle-
sta av hans gårdar här, på San Maragues
strax bredvid husera arvingarna, kämpa för
livet med fordringsägare. Luften här är full
av historier om ärkehertigen, man har svårt
att relatera dem, han har varit en äkta öster-
rikisk ärkehertig. Men i Valldemosa är det
gott om folk, som blivit förmögna på honom,
det finns en köksmästare, som snart räknas
bland miljonärerna.

Ett gravkapell, det är vad Miramar är i dag,
det är en instängd luft av vissnad skönhets-
dröm och Habsburgsdekadans. Jag har fått
nog, förvaltaren ser en smula förvånad ut, då
jag inte vill se det lilla kapellet. I trädgården
stå buteljerna på huvudet runt rabatterna, en
bråkdelen av de buteljer, Louis Salvador tömt.
Jag stirrar åter mot de gröna fönsterluckor-
na, det finns ingenting levande därinnanför.
Ett sagoslott sökte jag och fann ett gravka-
pell, jag står med mina blommor ute på lands-
vägen, de ha börjat att sloka redan. Luft,
frisk luft — jag tar gångstigen uppför berget.

Stigen för till eremiterna, som bo här uppe
på sluttningen, fattiga mänskobröder, som dela
sitt liv mellan kapellet och arbetet i jorden.
En vänlig, leende broder öppnar porten för
mig, den 84-åriga brodern vid köksspisens vän-
der inte på sig. På ekdörrarna predikar död-
skallen om livets fåfänglighet, terrassen utan-
för är en jublande hymn till livet. Blommor
dofta, fjärilar fladdra, fåglar sjunga, molnfri
himmel och spegelblankt hav smälta samman,
sannerligen är detta inte himlarnas salighet.

Gudinna, Lycka, nu vet jag, att du finns,
jag ser fliken av din mantel här. Men att
skåda ditt ansikte är skadligt för de dödliga.

Den stumme skalden. Av Agnes von Krusenstjerna.

HAN SÅG HELT VARDAGLIG UT. Det fanns intet genialiskt i hans utseende. Men han höll sin korta, breda gestalt mycket rak, och under de tunga ögonlocken glänste ett par ljusblå, vänliga ögon.

I kamratlaget gick han under namnet "Skalden". En gång hade han givit ut ett tunnt dikthäfte, som hade väckt stora förhoppningar, och nu väntade man på, att han skulle infria dem.

Han väntade därpå själv.

Han gick gärna ensam, När tankarna voro nära att spränga huvudet gick han så fort, att ingen kunde hålla jämna steg med honom. Ibland kunde han hela dagar lägga böckerna åt sidan, och drömmande tanklöst flanera omkring i staden. Han följde med uppmärksamma blickar skuggornas och dagrarnas lek under träden i parken. Lyssnade till lösryckta bitar av samtal, som han uppfångade på gatorna i människoträngseln, och klappade med ett vänligt, tankspritt leende små smutsiga gatungar på huvudet.

Det var då rytm och meter sjöngo i hans hjärna. Han tyckte sig gå i takt med sina egna tankar, och när skymningen kom smygande och släckte den sista solbranden, som i det längsta ville brinna som rubiner i gathusens fönsterrutor och stjärnljusen tändes högt över hans huvud, gick han ännu ute och log åt sina egna tankar. Men kom han upp på sitt rum, där värdinnans torftiga möblemang i borgerlig ordning stod uppradad längs väggarna och en stor kvast konstgjorda blommor prunkade framför den lilla dammiga spegeln, som för länge sedan mistat sin förgyllning, då kunde han bliva sittande framför spegeln med pennan i handen och se på, hur det ena ljuset efter det andra tändes i huset mitt emot, och lysna till fotstegen, som klappade mot gatenarna, och ingen rad blev skriven på det vita papperet framför honom.

Dessa fotsteg! Dessa fotsteg! De återljödo i hans drömmar om natten. Ibland drömde han sig springa, förföljd av fotstegen vansinnigt rädd, kännande sig som en hare med ett koppel hundar efter sig. Men då han sent om aftnarna satt uppe i sitt rum och fotstegen ljödo med allt större mellanrum, drömde han med hakan i händerna och blicken långt borta, att han sakta omringades; att en cirkel trampades upp runt omkring honom och att han en dag skulle bli tillfångatagen som en björn i sitt ide. Men inom sig visste han att dessa fantasier härledde sig från tankarna, som ständigt pockade på att få träda ut ur fängelse, längtande efter att få sjunga högt, jublande om stora, blånande vidder, där människosjälen kunde andas fritt och djupt, om fröjder, som tillfredsställde all längtan, och om klara källor, där en törstande i djupa drag kunde dricka sig otörstig.

Han såg allt detta i syner, som frestande gled förbi hans trötta ögon, men det var så mycket han såg, så mycket han erfor, och icke öppnar man dörrarna till sin skattkammare på vid gavel och låter folkmassan strömma in.

Ibland föresatte han sig dock att skriva ned alltsammans.

"Molnen gå och gå på himlen", tänkte han leende för sig själv "och livet rinner bort mellan mina händer."

Men vad han skrev förvånade honom. I samma ögonblick orden skulle forma sig på papperet, var det, som om en ridå med ett väldigt brak ginge ned för de drömda landen, och där satt han i en naken värld och stirrade ut på en grå gata, och på papperet stodo några ord, vars sammanhang han ej förstod.

"Hur gjorde jag väl förr?" sade han sig förundrad.

Han tänkte ej på, att han förr stått i levande kontakt med livet, att han allt eftersom åren gått glidit längre och längre in i sin egen värld —

I våningen mitt emot hans fönster brukade ett litet barn sitta med ansiktet tätt tryckt mot fönsterrutan. Det var en liten ljuslockig en med klara, vakna ögon och kinder som vinteräpplen.

Han hade ett sådant nöje av att iakttaga den där lilla flickan. Hon var nog inte mer än tre år. När lampan tändes om kvällarna, brukade han se henne tulta över golvet på små knubbiga ben och ibland dansade hon runt, runt med de små spåda armarna lyftade över huvudet. Ibland radade hon upp alla sina dockor i fönstret. De voro icke sköna. En var utan armar, en var av tyg med platt ansikte och en röd toppluva och en av trä, målad i glada färger. Hon låtsade att de, som hon, tittade ut genom fönstret. En gång, när hon lekte så, mötte hon skaldens vänliga blick. Ett ögonblick såg det lilla ansiktet helt fundersamt ut och så log hon plötsligt och vinkade åt honom. Han vinkade igen och därmed var bekantskapen gjord.

Den lilla flickan var dotter till en arbetarhustru. Skalden såg modern gå bort tidigt om morgnarna och komma sent hem om kvällarna. Genom fönsterrutan hade han skymtat ett blekt, missnöjt ansikte och ett par röda arbetshänder. Flickan hade ej mycken tillsyn, men hon log hela dagen och lekte med sina fula dockor, och då och då gav hon skalden en nick och ett solskensleende.

Han ertappade sig med att gå och längta efter det där leendet — och ibland tecknade han på sitt papper ett litet lockigt barnhuvud.

En våreftermiddag hände något, som förde honom närmare den lilla flickan.

Han hade några dagar förut sett, att hon fått en boll, en stor, grann, röd och blå boll, och hon höll strålände upp den i fönstret för att han skulle se. Inte visste han, att han skulle bli så glad åt en boll, gamla karlen. Han vinkade åt henne och klappade i händerna, och sedan såg han henne rulla bollen på golvet, springa efter den, rulla den igen och sedan leta efter den under stolar och bord.

Denna särskilda våreftermiddag hölls det storstädning i det lilla rummet över gatan. En stor, tjock människa öppnade fönstret, tog bort den smutsiga bomullen, prydd med konstgjord mossa, som legat över vintern och började så feja i rummet.

Den lilla flickan tultade till fönstret med den stora bollen under armen. Skalden öppnade sitt fönster och såg leende på henne. Då tappade hon bollen i gatan och började gråta. Innan han hade hunnit tänka sig för, var han nere för trapporna och tog bollen och med den

.....
Den som hånar och nedsätter kvinnan, har ej haft en god mor.

CICERO.

*

Kvinnans tankar löpa alltid före hennes handlingar.

SHAKESPEARE.

*

En huslig kvinna tager icke det minsta steg förgjaves.

GOETHE.

i handen gick han upp i huset mitt emot. Barnet stod på tröskeln, ännu med tårarna hängande i ögonfransarna. Han lyfte henne upp i sin famn, så lätt och mjuk hon var! Ett ögonblick såg han in i dessa ljusa ögon, som livet ännu ej hunnit ge skugga och dagrar åt, och utan att han visste det, log han nästan lika barnsligt som hon.

Han fick höra, att hon hette Annika, och snart skulle bli fyra år, att hennes dockor hette Greta, Maj och Napoleon, Napoleon var den med toppluvan, och att bollen hade en snäll tant givit henne. Skurgumman stod och betraktade dem och undrade i tysthet, om herrn kunde vara riktigt som han skulle. Han fick lov att taga henne med sig upp i sitt rum, och fann sig en stund efteråt kravlande omkring på alla fyra, under det att den lilla tyrannen red på hans rygg, och nöp honom med små mjuka, ej alltför rena fingrar.

Under de tidiga våreftermiddagarna blev det hans stora nöje att hämta lilla Annika och en stund göra sin stela studiekammare till en barnkammare.

Han undrade inom sig, vad värdinnan eller hans kamrater skulle säga, om de kommit in och funnit honom rusande omkring i rummet gnäggande som en häst, under det att flickan skrattade och klappade i händerna, eller då han av ett par stolar och en röd bordduk gjorde det mest förtjusande lilla tält, där han och Annika drucko sockervatten ur koppar så små, att hans stora, fumliga händer knappt kunde hålla dem.

Han upptäckte snart, att de hade stora likheter med varandra, han och det lilla barnet. Båda avskydde stora, tråkiga människor, och båda tyckte om att leka i en låtsad värld, som ingen annan förstod sig på. De älskade solstrålarnas dans på golvet och blommans färg, och de dödade tillsammans hemska drakar och troll med papperskniven.

Det hände ibland, att hon, trött av lek och mätt av alla de kakor, han med en ungarls obetänksamhet proppade i henne, brukade somna in sittande på hans knä, i det hon med sin lilla knubbiga hand höll ett säkert tag i hans rockuppslag. Han satt då mycket stilla och såg på henne. Kinderna blevo så röda då hon sov, den lilla munnen, som eljest ständigt log, var i sömnen fast sluten, och kring pannan och barnnacken lockade sig håret mjukt och fuktigt.

Han visste, att han höll ett helt liv i sina händer; av detta lilla rosenflarn skulle med åren bli en människa, detta sinne, som ännu var som en tom, vit skål, skulle så småningom fyllas till brädden med livets alla intryck, bekymmer, lidanden och fröjder, och vid slutet av sitt liv skulle hon i själva verket veta lika litet om livets mening, som hon nu visste, där hon sov i hans famn. Varför skulle hon då vandra hela den långa vägen?

Och när hon gått och han såg ljuset tändas i fönstret på andra sidan gatan, och modern pyssla vid hennes säng, satt han länge vid skrivbordet och såg molnen driva på den bleka vårhimmelen. Hennes skratt och barnsliga ord ljödo ännu i hans öron, och det var med hennes bild för sin inre syn, som han fyllde det tomma vita papperet på skrivbordet, och när han läste orden förstod han dem så väl. Det var livet, livet självt, som han äntligen kommit i kontakt med, orden glödde, brunno i hans hjärna, formade sig lätt som leran i skulptörens hand på papperet och han log av den glädje, som är gemensam för alla skapande konstnärer, sedan världen blev till.

Kvinnor som förtjäna pengar.

"KVINNOR OCH PENGAR" HETER vårt tema. Men må ingen därför i det följande vänta sig små solskenshistorier i den amerikanska romantiska stilen (sådana, som ack! komma hjärtat att slå även hos den stabilaste, arbetsammaste kvinna!) om välfriserade små butiksflickor, som mellan sina tarvliga penny-frukostar lyckas vinna sig en miljonär till man och på söta små sidenskor strax svinga sig upp till femte avenyn. Vad vi här skola berätta om är snarare en arbetets romantik i sund nordisk genre, om den glädje det kan innebära också för en kvinna att genom egen insats nå en plats, å vilken hon får ej blott arbetets glädje, utan ock dess goda vinst. Ty det finns verkligen nu för tiden också ekonomiskt givande kvinnoyrken, det existerar kvinnor, som — inte bara genom arv äga pengar eller få pengar, ty sådana har det ju funnits i alla tider, utan som verkligen *förtjäna* pengar.

Scenens och konserttribunens diva intar ju av gammalt en rangplats bland "kvinnor som förtjäna pengar", och vår f. n. mest beundrade operettdiva kan, påstås det, för en kväll under ett vänligt Stockholmsgästspel lyfta en 750 kronor. Det är emellertid omöjligt att tala om teaterfolk och pengar på en gång, utan att falla in på begreppet "film", och de skådespelerskor, vilkas porträtt vi ha nöjet bl. a. visa här, äro alla, från Mary Johnson till Tora Teje, numera också filmdivor. Något så lysande som mången föreställer sig, bjuder emellertid icke filmen, och det gäller om den i alla avseenden, att det är icke guld allt som glimmar. Nog torde det kunna finnas en och annan, som för utförandet av en enda filmroll kunnat skörda sina 10,000. Men eljes får man förmoda, att 10 à 15,000 är det normala gage, en god, populär kraft kan uppbära för ett säsong-engagemang, som brukar innefatta kanske en tre roller. Och vilket arbete och

slit, ofta in på sena nätterna! Men toaletterna då, vilka ofta betyda en så stor avbränning för talscenens skådespelerska? Det är nog i regeln filmbolaget, som bekostar de dyrbara — och de *kunna* vara dyrbara, dessa toaletter: en dräkt, som fru Tora Teje bär i "Erotikon", kostar sålunda 3,000 kr.

Från scenens artist är ju steget nära till annat konstfolk. Men ack, det är bäst att tåga om deras inkomster, liksom taxeringskalendern av välförstådda skäl gör.

För resten ser det ut, som skulle målari- nor och skulptri- ser ha svårare för att slå sig fram ekonomiskt än sina manliga kolleger. Och författare? — nå, under nuvarande förhållanden kan ju författargöret knappast ens kallas ett yrke, snarare ett hedersvärv (och

1. Advokaten Eva Andén. 2. Fru Augusta Dehn. 3. Fröken Emmy Kylander. 4. Journalisten fru Elin Brandell. 5. D:r Gerda Uddgren. 6. Fröken Mary Johnson. 7. Fru Pau-

Några tips om lönande kvinnoyrken.

man ofta kan se, när hon i sin privatbil åker ut till sin villa, och fröken Emmy Kylander, som grundat och äger Sancta Birgittaskolan i Stockholm, också den lagd på och arbetad fram efter nya principer.

Hur mycket kan en advokat förtjäna? — ja, det är nästan som att fråga hur mycket det kan regna i augusti, det kan bli mycket eller litet, allteftersom vinden vänder sig. Men nog ha advokaterna ökat sina arvoden rätt ansenligt i jämförelse med t. ex. läkarna (vilket skulle kunna tjäna som ett en smula paradoxalt belegg på att rätten är viktigare än till och med livet), och det säges t. ex. om en mycket anlitad Stockholmsadvokat, att han "tog in" 10 000 på en enda skilsmässa. Våra få kvinnliga advokater ha ju i intet fall hållit på så värst länge, men de ha fullt upp att göra med mål och ärenden av alla de slag, och att döma av det och annat vågar man nog säga, att en kvinnlig advokat *kan* komma upp till en 20,000 i årsinkomst — och det är naturligtvis därtill ett "kan", som gott kan öppna perspektiv mot nya tusenden.

knappast ens "heders" ibland!) För någon tid sedan nämnde en av våra mest lästa författarinnor i en tidning, att svenska folket lagt ner 200,000 kr. på hennes böcker. Har hon själv fått låt oss säga 15 procent av det beloppet, hur mycket blir det? — 30,000 kr. på en tio års arbete!

Men låt oss från dessa konstnärliga yrken, som kräva så mycket kraft och kval, övergå till dem, som tiden gynnar! Av affärskvinnor vore ju flera att nämna bland dem, som arbetat upp en egen affärsverksamhet av en mera "kvinnlig" prägel, vilken kan ge dem vackra fyrmolliga inkomster. Vi nöja oss emellertid med att som representanter återge innehavarinnan av ett av Stockholms förnämsta pensionat, vars distingerade personlighet

En kvinnlig läkare är alltid säker om att kunna reda sig väl. I Stockholm bör hon, när hon har det som bäst, kunna räkna på en 20,000 kr. i årsinkomst, men många f. ö. välkvalificerade få nöja sig med en 8 à 10,000. Emellertid torde det ej vara så alldeles ekonomiskt fördelaktigt, att så många kvinnliga läkare samlats just i Stockholm. Den deras kollega i t. ex. Göteborg eller Malmö, som eventuellt läser detta, skall, tro vi, instämma. Den kvinnliga läkare, som slår sig ner i en större landsortsstad, kan säkert räkna på en mycket god ställning, och när nu snart, som man får antaga, provinsialläkar- etc. tjänsterna öppnas för kvinnor, blir där nya möjligheter för dem. — Tandläkaren slutligen finner ju liksom morgonstund guld i mun, och han eller hon — just på detta område tycks det där

line Brunius. 8. Fröken Jessie Wessel. 9. Fröken Greta Almroth. 10. Fröken Renée Björling. 11. Fru Karin Molander. 12. Fru Astrid Holm. 13. Fru Tora Teje.

”han eller hon” spela mindre roll än på de flesta — brukar redan efter några års praktik gladeligen kunna betala både studieskulder och den dyra uppsättningen och göra studieresor på köpet.

Den kvinnliga journalisten bör väl också ha goda möjligheter på den bana, där hon är någorlunda jämställd med männen och i regel har sina speciella kvinnliga branscher: för att alltjämt hålla oss till tusenkronornas klara och sakliga språk, kunna vi ju säga, att hon *kan* komma upp till 10,000 i årslön.

Om vi så från dessa borgerligt respektabla 10,000-kronors-höjder skulle kasta en vemodig blick ner på några av de kvinnliga yrkesutövare, som kunna mycket och utträtta mycket och ändå äro rätt illa betalda? En flickskolelärarinna med (i Stockholm) en 400 i månaden äger utan tvivel mera kunskap än makt. Och en sjuksköterska har, efter två års elevtid och med en orimligt lång arbetstid, 128 kr. pr månad i tre år och sedan 148 kronor (vartill ju dock komma bostad och kost). Det skulle kunna sägas hårda ord om det oriktiga i att den ideella offervilja, som lig-

ger bakom valet av sjuksköterskekallet, av staten utnyttjas så, att vederbörande formligen underbetalas. Men de hårda orden sägas icke, eftersom sjuksköterskan är en mild och av ädelt nit för sitt värv brinnande varelse, som vänder en nästan kärv uniform mot världens frestelser. Hennes fötter få trampa så många, många steg för de sjuka och lidande — nog är det väl då bra hårt, att, för att tala ett världsligt språk, nästan en månadslön skall gå åt till ett par skor!

Vi vilja sluta dessa av tidens och taxeringskalenderns anda påverkade rader med en liten ideell glimt. Det finns verkligen kvinnor — man kan gott erinra om det — som genom sin arbetsförtjänst sätta sin man i stånd att ägna sig åt ett ideellt och illa betalt värv. Ett sådant fall: en kvinnlig tandläkare gjorde det möjligt för sin make, en högst lovande vetenskapsman, att i flera år ägna sig åt ett nästan obetalt, men vetenskapligt meriterande arbete, tills han nu fått en så pass god akademisk ställning, att han åtminstone kan ”försörja sig själv”. E. TH.

Karl Larsen — en dansk kulturpersonlighet.

Av QVIDAM QVIDAMSSON.

Professor Karl Larsen.

I ALL TYSTHET HAR I DESSA DAGAR en ypperlig dansk författare, professor Karl Larsen — sedan länge högt skattad även hemma hos oss — passerat sextioalet. Den popularitet, han förr åtnjutit inom vida befolkningslager i sitt hemland, har under världskriget avsevärt förminskats på grund av de utpräglade germanska sympatier, han öppet och konsekvent lagt i dagen. Men det borde ju icke förhindra, att man på en märkesdag i hans liv drar sig till minnes vad han betytt som konstnär.

Den sida av Karl Larsens mångskiftande författarpersonlighet, som i Sverige torde vara bäst känd, är den, som företrädes av sådana böcker som ”En Kvindes Skriftemaal”, dess fortsättning ”Hvi ser Du Skæven —” och ”En moderne Hverdagshistorie”, tyvärr väl närmast av den anledningen, att de föreligga i svensk översättning och således tillfredsställa de flesta svenska läsares obegripliga motvilja mot att läsa grannländernas författare i original.

Vill man på allvar lära känna Karl Larsen — och det förlorar ingen på! — bör man givetvis söka honom, då han tumlar med sitt eget språk, en språklig trollkonstnär som få nu levande danska diktare, en blixtnabb iakttagare med lätt och elegant hand. Han ger sig oförfärat i lag med vilka språkliga svårigheter som helst, och han känner på pricken alla samhällslagers sätt att uttrycka sig.

I en serie av hans mindre berättelser och skisser, som föreligger under samlingstiteln ”Söndagsbörn og Hverdagsmennesker”, har man en ganska fyllig representation av Karl Larsens tidigare, mest vägande alstring.

Efter en fängslande reseskildring, ”Cirkler”, med skarpt uppfattade typer och otaliga prov på berättarens förmåga att raskt teckna den miljö, vari de röra sig, återfinna vi under rubriken ”En moderne Henrik” den oförgätliga Hans Peter Egeskov, och vid sidan av honom dyker den lika oförglömlige Kresjan Vesterbro upp. Icke minst dessa skildringar av köpenhamnska proletärer visa Karl Larsens mästerskap: icke ett ögonblick kan man tvivla på, att just så och icke annorlunda tala, handla och tänka de. Här kommer hans utomordentliga sinne för

HYLIN'S EAU DE COLOGNE ”E·d·C.”

har en utsökt frisk, behaglig och varaktig doft och verkar styrkande på nerver och hud. Den exklusiva damvärldens favorit-Eau de Cologne. Köp en flaska på prov. E·d·C· säljes överallt.

**DUN
TÄCKEN**

**Varma, hållbara,
eleganta.**

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik och Fjäderrenseri
VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

STEINWAY
Saxmagasinet Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Gästbergsgatan 34, Stockholm

SINGER
DEN MODERNA
SYMASKINEN

Gyllenhammar
Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
Böra ej saknas i något hem.
OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-
must för kläna personer och barn.

Goldwyn
TAND-CREAM

A.-B. De Förenade Kemiska Fabriksnerna, Stockholm

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**
FÖRORDAS AV LÄKARE
Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning
och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

språkets skiftningar kanske tydligast till sin rätt, och så har han ju — liksom Herman Bang — den obegränsade förståelsen för alla de underliga existenser, som tilldraga sig en modern storstadsförfattares iakttagelse. Han lever med i deras bekymmer och önskningsar, och även om hans hjärta icke alltid är så lätt-rört som Herman Bangs, så är dock hans blick lika skarp och hans uppmärksamhet outtröttlig.

Den för Karl Larsens författarskap i hög grad karaktäristiska samlingen avslutas med ett av hans i mitt tycke vackraste arbeten, novellen "De ensomme".

I "De ensomme", som torde vara jämförelsevis okänd för svenska läsare, händer just ingenting: det är en skiss till en novellistisk radering — icke mera och dock så mycket. Det är en bild af, hur åren göra oss ensamma, hur vi glida ur den miljö, där vi förut hört hemma, älskat, varit lyckliga och lidit. Det är en stilla, vemodig skaldebetraktelse över att livet låter avslöja sig så fort, över att vi icke längre kunna drömma oss det som det stora okända, som lockar och förskräcker.

"Att åldras — det är att se livet återupprepa sig", säger Karl Larsen. Ha vi hunnit en viss punkt och förstått konsten att leva, då återstår oss intet nytt, intet, som kommer vår själ att flamma upp i lågande brand. Livet blir blott en strävan att passa in några högst obetydligt varierande bilder i gamla slitna ramar, och då gripa vi likt drunknande efter varje halmstrå. När ensamhetens och tystnadens böljor sluta sig i allt hårdare famning omkring oss, när vi vaggas allt längre ut över det mörka, öde havet — då sträcka vi våra armar i förtvivlan än efter den ena njutningen, än efter den andra för att få in nya färger, nytt ljus i tavlan.

Det är tillräckligt att läsa "De ensomme", där Karl Larsens porträttkonst firar en av sina högsta triumfer, för att man skall få sina ögon öppna för vad denne författare verkligen är: en av de finaste psykologer och mest samvetsgranna konstnärer, den nutida danska litteraturen äger.

Löftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts. från n:r 31).

EN GUMMA SOM SARA ALELIA slog följe med utför kyrkbacken sade att Jon Israëlfson, en man som hade gåvan att se i det fördolda, sagt, att i minst femtio år skulle barnmörderskan komma att gå igen uppe på skogen och det skulle bli svårt att få ungdomen att trivas uppe i fåbodarna; Sara Alelia sade, att nog torde Herran ha rum för den fattiga själen någon annanstans än på Gråbergsskogen. Men gumman skakade på huvudet, man hade fått henne och man blev nog inte av med henne.

Sara Alelia körde till gästgivaregården. Då hon satt i förstukammaren och spisade av sin matsäck till kvällen, kom Norenus in. Hon bad honom hålla till godo med vad hon hade att bjuda på och Norenus satte sig och lät sig väl smaka. Men i hans sätt att handskas med och förtära maten såg hon en skillnad mot fordom, då han alltid i det fallet burit sig skickligt åt. Nu kom hon att tänka på, huru hon sett honom sluka i sig maten den olyckliga dagen, då flickan gravsattes.

Då han ätit skrev han in sitt namn i dagboken, som låg på bordet vid fönstret. Sara Alelia frågade honom, varför han skrev Norén och icke sitt verkliga namn Norenus. Han svarade att de Vesterbotteniensare ej voro värda att man kostade på dem latin. Så nickade han god natt i dörren och lämnade henne. Hon såg honom gå utför backen med käppen i handen och påsen på ryggen. Hon

MANIOL
(GLYCERIN-CRÈME)
HENRIK GAHNS
FÖR HUDENS
SKYDD och VÅRD
INNEHÅLLER de finaste övnen för den mest känsliga huden med sörande ingredienser, absolut fria från skadliga ämnen.
DET BÄSTA FÖR HUDEN I ALLA VÄDER.

Nerliens
REGERINGS-GATAN
FRAMKALLAR
KOPIERAR
FÖRSTORAR

Begär
**COLMAN'S
BLÅELSE.**

I fyrkanter och påsar
Gör Linnet vitt som snö.
J. & J. COLMAN, LD., LONDON, ENGLAND.
Saxmagasinet för Sverige, GUST. F. BRATT & CO., Göteborg.

Märta af Ekenstam, Konsthantverk, Malmö.

Utbildar konstintresserade unga flickor, med anlag för ritning och helst med teknisk underbyggnad, till yrkesskickliga cicelörer.

Quick Tårtan
ETT FÄRDIGT TÅRTMJÖL
ATT TILLSÄTTAS ENDAST MED VATTEN

BRUKSANVISNING.
Töm hela paketets innehåll i ett fat och tillsätt en tekopp vatten (mjölk kan även användas), rör om med en stor sked tills alla klumpar försvunnit. Smeten skall vara så lös att den sakta droppar. Därefter hålles den i en förut på vanligt sätt smord och bröad form, insättes omedelbart i lagom uppvärmd ugn och gräddas i c:a 20 à 30 minuter. Tagas därefter ut ur formen och får kallna. Tårtan är därefter färdig att serveras.

Finnes i mandel, vanilj och citron.
Pris pr paket om netto 400 gr. kr. 1.75.
Till salu i alla speceri- och matvaruaffärer.

Tillverkare:
OVE LILIEBLAD & Co, STOCKHOLM.
Rike 80289. Allm. 32796.

VINÄGRONS ÄTTIKSPRIT

ÄR VID MATLAGNING OCH INLÄGGNING DEN FÖRNÄMSTA UTÖKT GOD SMÅK OCH AROM

A.-B. VINÄGRONS FÖRENADE FABRIKER
STOCKHOLM - GÖTEBORG - MALMÖ

NYTT! MUSTADS IRIS

Smörblandat margarin

Prova och jämför med mejerismör.

TRADE MARK

NESTLÉ'S BARNMJÖL

Absolut rent schweizisk högfjällsmölk är huvudbeståndsdelen i det välkända Nestlé's Barnmjöl. För dess tillredning behöves endast kokt vatten, vilket är detta näringsmedels stora fördel.

REIJMYRE

INKOKNINGSBURKAR

1/4 lit. smala.....	Kr. 1.50	1/2 lit. vida.....	Kr. 2.—
1/2 „ „	1.70	3/4 „ „	2.20
3/4 „ „	1.90	1 „ „	2.40
1 „ „	2.10	1 1/2 „ „	2.70

2 lit. vida..... Kr. 3.—

Gummiringar, 1:ma, à 25—30 öre

DE SVENSKA KRISTALLGLASBRUKENS
FÖRSÄLJNINGSMAGASIN

REGERINGSG. 5 STOCKHOLM STUREPLAN

tänkte att så här års hade han billigt och ej så klenat natthärberge i höladorna.

Men på natten just i soluppgången vid tredtiden vaknade Sara Aleila och hela byn av att den nya kyrkklockan ringde. Klara och fullödiga sjöngo tonerna genom luften. Då folk kommo upp på kyrkbacken, bland dem kyrkoherden, stod ingen människa att upptäcka vare sig i stapeln eller i närheten, men klockan var prydd med en krans av midsommarblommor och långt senare upptäcktes det, att under kyrkoherdens namn, som var ingjuset i klockan hade Norenus ristat med små men nog så prydliga bokstäver: Han var en ärlig själ, men svag i sin kristendom.

Innan Sara Alelia följande morgon åkte vidare fick hon av gästgivarens hustru berättelsen om huru Lydia gått till väga vid mordet. Sara Alelia intogs av ren förskräckelse. Ingen hade vetat av att flickan fött, då hon hela tiden hållit sig uppe och gått uppstoppad för att ingen skulle märka någon förändring på henne. Men natten till måndag hade hon fött barnen och strypt dem, sedan hade hon haft dem nedgrävda till fredag kväll, då hon kastat in dem i bakugnen, som var het efter baksten. Olyckan var att husmodern hade kommit in just i det ögonblicket.

Gästgivarens hustru var som alla andra, det fanns inte medlidande hos henne i detta fallet. Hon talade endast om Lydias obotfärdighet, hennes förhärdelse inför prästen och domaren. Prästen hade sagt, att var väl den själen given satan i våld och var nog däråt intet att göra.

Sara Alelia hade inte utan hetta svarat, att "var väl detta ett hårdt tal, ithy aposteln sagt, att der synden överflödde, der öfverflödde nåden så mycket mer och var väl den nåden mäktig nog att uppväcka äfven den själen till ånger och syndabot och en stadig tro på Jesum Christum och så underlig, att kanske presten på den yttersta dagen alls intet skulle finna den själen i djefvulens klor utan iklädd de hvita kläder, det rena skinande silket som är helgonens rättfärdighet."

Med stor rörelse hade Sara Alelia satt sig upp i källan och åkt ifrån gästgivaregården. Hon hade åkt något mer än en mil, då hon såg Norenus gå framför sig på vägkanten. Han gick barhuvad, av rörelser som han hade med handen förstod hon, att han gick och talade för sig själv.

Då hon hunnit upp honom stannade hon också nu hästen och frågade om han ville åka. Han klev upp i källan, då hon frågade honom, varför han gick barhuvad, svarade han, att han gått i förnämligt sällskap, och anhöll han, att hon nu höggungstigt ville låta bli att störa honom. Han satte sig så framåtlutad med händerna kring käppkryckan, som han suttit, då han föregående afton "trätat för sig själf." Han satt och mumlade och talade latin väl en timmas tid. Så tog han i tömmarna och höll in hästen, Homeros måste få stiga ur, sade han, han "hade ej purgerat sedan 1780." Norenus hade aldrig förut varit på sådant sätt oanständig i sitt tal till Sara Alelia och hon sade därför nog så bestämt till honom att ville han ej vara skicklig i sitt tal, så fick både Norenus och Homeros stiga ur. Norenus satt endast och myste under det han gång på gång upprepade ordet adamata — adamata. Sara Alelia tillsade honom att sätta på sig mössan för att icke väcka uppseende genom att sitta och åka barhuvad. Nore-

I varje familj ett husapotek.

Lazarol och Lazarin

det bästa föryttre åkommor.

Dagligen hända små olyckor, som skär- eller brännsår, ett slag eller någon annan skada. Huru äro Ni rustade? Ha Ni något lämpligt medel att sköta om skadan med? Om ej, skaffa genast från Er handlande en flaska Lazarol och en burk Lazarin. Dessa medel äro prövade i många miljoner fall och befasta mer och mer sitt anseende såsom hemmets apotek.

A.-B. FÖRENADE
PIANO- & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin. Stockholm: Drottningg. 25. Göteborg: Arkaden, Malmög. Österg. 28. Norrköping: Drottningg. 16. Gävle: N:a Kungsg. 26.

Eldsfara

är

livsfara

Skydda Eder

mot eldsfara

MINIMAX
skyddar hem och liv

Godkänd av Sv. Tarifföreningen

Olika typer av brandsprutor
tillhandahålles av

NORD. MINIMAX-CENTRALENS A.-B.

Birger Jarlsгатan 95
STOCKHOLM

Husmödrar

kommen alltid ihåg att
WINBORGS
ÄTTIKSPRIT

har en öfverträffad
arom och på grund av
sin högre styrka ett
mervärde av 30 öre
per literflaska fram-
för alla andra liknande
fabrikat.

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.

Pris i tuber kr. 1:25, i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart å alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum, Osterbrogade 4, Köpenhamn O.

AXA

Havre-gryn
" mjöl
" must

Giv barn och sjuklingar det finaste av allt:

AXA HAVREMUST

BOLINDERS
KÖTKVARNAR
NÅ HÖGST I KONKURRENSEN

Vad allmänheten säger om "RÄTTUT".

Jeg vil kort og godt si Dem, att jeg er begeistret over rottekonfekten "Rättut". Jeg er viss paa, att jeg i stald, fjøs og andre steder havde hundrevis av rotter, som jeg forjåves har forsøkt at utrydde med alle tænkelige midler. Saa en aften for en maanedstid siden, la jeg ut ialt 5 pakker "Rättut" omkring i husene. Rotterne forsvandt øjeblikkelig og jeg har siden ikke set eller merket noget til udyrene. Paa et stabur var jeg plaget av mus. Disse er likeledes forsvundne. Aldrig havde jeg drømt om et saa utmerket resultat og jeg vil anbefale enhver, som er utsat for rotteplagen at bruke "Rättut", som jeg anser for det bedste eksisterende rotteutryddelsesmiddel. Aamodt i Urskog, 6 Mars 1915. S. Holmsen.

Pris pr pkt Kr. 1 25.

Fabrikanter:
BERNER & ZETTERSTRÖM Göteborg

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig
till
såser,
bakning,
maizenagröt
etc.

EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO

är det bästa på hela dan!

nus drog upp lappmössan ur påsen, men med mössan följde en liten tunn tresnibbig blå bomullshalsduk, som Sara Alelia väl minde att Eva Margareta, brukat nyttja kring hal-att Eva Margareta, brukat nyttja kring hal-sen. Norenus ryckte synbarligen till och fick brått att stoppa ned halsduken i påsen. Sen var han orolig och besynnerlig i sitt tal en lång stund framåt.

Vid första skjutshället rastade Sara Alelia i två timmar.

Norenus gjorde under denna resan vad som aldrig skulle ha hänt honom förut, han snålades efter Sara Alelias matsäck. Sara Alelia tyckte att hon delade med sig nog så frikostigt men efter middagsmaten den dagen tackade han henne med orden: Tack — det var gott det lilla det var. Sedan sade han henne farväl i dörren och åter såg hon honom vandra i väg med påsen på ryggen, men då hon en timma senare hann upp honom på skogen, var han lika villig som förut att sitta upp och åka. Var de nu foro fram där det var bygd visste folk att berätta om Lydia. Man hade alla sett henne, då hon på fångkärnan två olika gånger färdats vägen fram och tillbaka på resorna mellan Umeå och tingsstället. Men alla tycktes se på henne som ett väsen för sig, som något som man inte begrep sig på. I en by berättade man i den gård, där gevaldigern haft logi med henne för natten, att hon partout velat ut i ladugården, då kreaturen kommit hem från skogen för natten. Och gevaldigern, som mest förde nojs med henne, hade låtit henne ta sig ut i ladugården med handklovar och fotbojor på sig; där hade hon varit som utom sig och smekt och caresserat korna och icke givit fred förrän hon fått sätta sig att mjölka, då sjungit så att det hörts vida omkring. Sara Alelia kunde väl tänka sig den sången.

(Forts.)

Svenska folket dansar.

JA, DET ÄR VÄL INTE SÅ UNDERLIGT om det dansar. När det har stått i kö i fem år, så kan det sannerligen behöva röra på benen, och var viss om att det gör det.

Av det svenska folket dansar den ena hälften och den andra sparkar fotboll, men det dansar nästan mer än det sparkar fotboll, vilket senare det gör så ofta det kan, nästan oftare.

En begåvning som satt sig i huvudet är nu för tiden inte mycket värd, om man inte samtidigt kan sparka sig fram. Benen ha blivit huvudsak. Den som inte har några ben att tala om får sitta där med sitt huvud, som ju inte är mycket att ha.

Den som inte kan sparka eller springa med stafetter kan försöka sig på dans. Det är så många institut som man kan få lära sig att dansa i. I somliga måste man vara bildad, men i andra går det lika bra ändå. Och sedan är det bara att fortsätta. Det kan man göra i utkanterna så länge man är nybörjare. Man kan börja vid Aspudden eller Tranebergsbro eller Jungfrudansens danspaviljong. Eller också kan man anteckna sig för någon annonserad lustresa till skärgården, där "dans och friluftsbad anordnas", men det kanske inte är för nybörjare. Sedan en gång när man är fullfjädrad kan man fortsätta i staden och om man varit riktigt lärtaktig, så är det ingenting som hindrar att man nästa sommar kan dansa på Maxim till förmån för Svenska flaggens dag, som det gjordes i år.

Det är i alla fall något särdeles med det svenska folket när det kommer sig i gång, vilket ju alltid tar sin tid. Det är något verkligt storslaget över dess uppfinningsförmåga och rörande över dess uppoffring. Bara det inte samtidigt vore så taktlöst. Om man står invid en dansbana så kanske ett par av tjuguföljer musiken. De andra falla in ibland av en händelse. Särskilt förtjusande blir det när något par envisas att dansa turer på en till trängsel fylld dansbana, ett säkert tecken till att dansinstitutet inte ligger långt bakom.

"Sirru gärdessmygen från Hagalund, han släpper tamfan inte staketet", säger en gardist till en annan, och "gärdessmygen från Hagalund" glider med sin gångflicka som en ål efter dansbanans ytterkant i en takt, som ger en förnimmelse av en obruten evighet.

— Nå det svenska folket har kanske i alla fall takt, fast den inte faller i ögonen.

ANITA.

FISKFJÄLLAREN PERCA

Fjällar all fisk utan att ett enda fjäll spritter omkring. Med någon vana försiggår fjällningen fortare med Perca än på det gamla sättet med kniv eller rivjärn och river ej sönder varken den arbetandes fingrar eller fiskens skinn.

PERCA
skall under arbetet hava det läge å fisken som framgår av ovanstående figur. Arbeta sålunda ej emot fjällen, utan med desamma.

PERCA
är stark, rostar ej, och är lätt att göra ren.

Försälj. i alla välsorterade järn- och bosättningsaffärer
Ensamförsäljare: A-B NILSSON & JOHANSSON - STOCKHOLM

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

TVÄTT-RENNEN
PULVRET

Oskadligt för händer och kläder.
Populärt genom sin stora tvåhalt och renhet.

Florndol-Tvålen

är damernas favorittvål.

PARFYMERI FLORA, GEFLE.

Cloettas

GULD-CACAO

och

CHOKLAD

Förnämsta
svenska fabrikat

Säljas överallt

FRÅGOR

N:r 86. Kan någon av Iduns läsare ge mig ett gott råd, hur jag skall handla klockast? I ett anfall av "spleen" (min man var borta på en längre resa och vädret var ohyggligt vid den lilla turistort jag skulle vara under tiden) svadade jag i våras på en s. k. giftermålsannons. Anonymt förstas. Fick svar och skrev några brev, utan några löften, varken så eller så, men lästa med underförstådd tanke, kanske innehållande det "han" trodde de gjorde. Oförståndigt nog uppgav jag mitt flicknamn. Nu fordrar mannen att jag skall gifta mig med honom, trots jag senare sagt honom att jag är bunden, och hotar att ställa till skandal, om jag ej gör det eller betalar honom skadestånd. Jag vågar ej tala om saken för min man, ty han är "svartsjuk". Inte förs jag begära återfå mina brev mot lösen, ty då kanske han tar pengarna och behåller breven ändå — ej heller sammanträffa med honom och göra köpet, ty då kanske han lyckas få reda på mitt verkliga namn. Hur skall jag göra? undrar den tanklösaste fru i världen.

N:r 87. Hur skall man göra för att förstärka munmuskulerna, isynnerhet överläppens muskler, vilka äro så slappa, att överläppen ej nämnvärt kan lyftas över framtänderna, utan munnen vid skritt i stället dras uppåt öronen? Hjälp någon sorts massage? — Undrande.

N:r 88. Då jag i höst ämnar ingå i det äkta ståndet, men ej vill ha bröllop, vart vore då trevligt resa och viga? Och vart vore trevligt ställa bröllopsresan? Bör jag helst vara i svart sidenklädning under akten? Tacksam för svar är

Idunvån.

N:r 89. Vore tacksam att igemot Idun komma i förbindelse med någon som besökt Franska eller Italienska rivieran, efter kriget.

N:r 90. Två sjuksköterskor som ämna tillsammans bilda ett hem, köpa en stuga med så pass stor tomt att en mindre trädgård kan anläggas, samt plats för hönsgård, frågar härmed om någon av Iduns läsare kan rekommendera någon passande trakt eventuellt stuga att köpa. Vi ha ämnat vid sidan av det nämnda baka småbröd och sälja. Tacksamma för upplysningar äro

Två "Systrar".

N:r 91. Kan någon av Iduns många läsarinor lämna en fru med 2 barn som instundande vint ämna bosätta sig i Montpellier i södra Frankrike, upplysning om varest man lämpligast och billigast kan erhålla inackordering eller adresser på sådana ställen, vore undertecknad mycket tacksam.

20-årig prenumerant.

N:r 92. Varifrån erhålles ändamålsenligaste och bästa utstyrseln jämte mönster för den nyfödde. Prenumerant.

N:r 93. Skulle någon av Iduns läsare kunna ge nybörjare anvisning på bästa sättet att på egen hand lära de enklaste grunderna för pianospelning. Elvira.

N:r 94. Vore tacksam få veta vart man skall vända sig för att få något arbete för en affär t. ex. sömnad, bakning, konservering eller dylikt som kan utföras i ett hem. Landsortsfru.

N:r 95. 1) Ville gärna få reda på allt angående "att skåla" vid bordet. Kan man skåla med en

CAMELL LAIRD

& Co. LTD.

SHEFFIELD OCH BIRKENHEAD.

STÅLVERK OCH MASKINVERKSTÄDER

SKEPPSVARV FÖR NYBYGGEN OCH REPARATIONER

Gjut- och Smidesstål,

Hjulringar, Axlar och Fjädrar för lokomotiv, godsvagnar och personvagnar.

Filar och Raspar.

Snabbstål och Borrstål.

Högsta klass passagerarfartyg för oceanfart och kusttrafik.

Ångmaskiner och Ångpannor, Turbiner,

Stapelbäddar för 1,000 fots fartyg.

Sju Torrdockor.

LONDON:

3 CENTRAL BUILDINGS, WESTMINSTER S. W. I.

Ensamförsäljare för SNABBSTÅL:

ERNST FUHR, Normalmstorg 18

STOCKHOLM

Varje Husmoder

bör iakttaga regeln att dagligen använda

Syster Ellas

Salva

Hushållsbestyren

och den ständiga beröringen med tvål och vatten göra huden hård och torr samt framkallar sprickor och inflammationer i huden. Dessa besvärliga följder av det dagliga arbetet avlägsnas som genom ett trollslag genom regelbundna ingnidningar med en antiseptisk och sårsläkande salva, som snabbt uppsuges av huden samt gör händerna mjuka, behagliga och vita. — Drag nytta av andras erfarenhet och läs följande intyg:

På begäran vill jag med nöje intyga, att föreliggande salva, kallad »Syster Ellas Salva», visat sig som ett gott medel att bevara huden och hålla den smidig. Särskilt lämpar den sig väl för dem, som ofta äro nödsakade till upprepade tvättningar med tvål eller såpa.

Sabbatsbergs Sjukhus, Stockholm, den 11 dec. 1919.

DAGMAR LUNDBERG,
Sjuksköterska.

På begäran av Aktiebolaget Tekniska Fabriken Herba har jag använt ett dess preparat, benämnt »Syster Ellas Salva», och funnit det synnerligen lämpligt att därmed ingnida röda och spruckna händer. Verkat även som ett kraftigt skydd mot kyla vid användning på ansiktet, varför jag den på det varmaste rekommenderar.

Stockholm den 12 dec. 1919.

HJALMAR FORSBERG,
Massör.

»Syster Ellas Salva» är verkligen utmärkt.

Stockholm den 7 febr. 1920.

EMMA MEISSNER.

På mitt toalettbord hemma och på teatern jnnes alltid »Syster Ellas Salva».

Stockholm den 6 jan. 1920.

NAIMA WIFSTRAND.

Händerna böra vara i bästa skick, om arbetet skall gå lätt, behändigt och kvickt. Skydda och värda därför dessa Edra viktigaste arbetsverktyg genom att varje kväll tillföra dem de renande, uppjuktande och läkande beståndsdelarne i

»Syster Ellas Salva»

Försäljes å alla apotek, i sjukvårds- o. parfymaffärer samt hos färg- och specerihandlande.

Om salvan ej finnes hos Eder vanl. leverantör, tillskriv eller ring Generalagenten

A.-B.

Tekniska Depoten

STOCKHOLM

Rikstel. 187 89

KÖP EDRA ARTIKLAR FÖR KONSERVERING

HOS

A.-B. BRISING & FAGERSTRÖM
24 REGERINGSGAT. 24
STOCKHOLM

Bästa ingredienser

vid småbak förtjäna bli behandlade med bästa jäsningsmedlet. Gooda-Jästmjöl är bäst och pålitligast. Säljes överallt i burkar å 25, 40, och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co., Göteborg

Genom en annons uti Nya Wermlands-Tidningen som är Vermlands äldsta och enda dagliga tidning, träffar Ni över 10,000 hem i länet och stiftet. Huvudkontor: Karlstad.

För nervsjuka, blodfattiga och svaga.

Överraskande resultat med Regipan.

Herr J. Liebel i N. skriver: »Jag har med Regipan uppnått så överraskande resultat, att jag sedan 14 dagar kan arbeta hela dagen i min trädgård. Jag hade gjort upp räkningen med livet. Det är nu tre år sedan jag på grund av svår neurasteni i följd av överanstängning och blyförgiftning var döden mycket nära. Världen var mig en styggelse och jag åstundade ofta slutet.

Alla mina penningar har jag använt till alla möjliga stärkningsmedel, magnetisörer o. radiumbehandlingar, så att min familj ofta måste lida nöd, men förgäves. Jag skall ej försumma att, där jag kan, rekommendera Regipan till alla som lida av liknande åkommor.»

Cellkärn-Näringspreparatet Regipan verkar snabbt, ej blott vid nervåkommor utan även vid blodbrist, för tidigt åldrande, kraftnedsättning, undernäring, impotens o. dyl. Ett försök skall övertyga en var om dess förträfflighet. Regipan bedömes fördelaktigt av läkare. 1 ask 5 kr., 3 askar 14 kr. Skulle Ni först vilja ha närmare förklaringar om Regipan, så sänd oss Eder adress och vi skicka Eder per omgående en intressant bok över ämnet alldeles kostnadsfritt. Pharmaco-Dietetisk Industri, Jakobsbergsgatan 33, B 7, Stockholm.

Lediga platser Platssökande Inackorderingar samt

Diverseannonser återfinnas i Binumret.

Dr. E. Dujardins Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktet (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.

Amagertorv 31, tisd. o. fred. 4.30—6. Byen 51. Privat Telf. Godth. 41 y.

HU/MÖDRAR KÖP

Nux!

NÖTKÄRNE - MARGARIN

Ett delikat margarin för smörgäsbordet och hushållet

"CREMONA"

Den moderna talmaskinen.

Tillverkad av utvalda träslag och med ljudledning, konstruerad enligt samma principer som violinen, kan den moderna "Cremona" återge musik renare och klarare än hittills kända apparater. — Största urval av skivor.

A.-B. NORDISKA MUSIKAFFÄREN

St. Nygatan 11, Stockholm.

Göteborg, Malmö, Kristiania, Kristianstad.

Specialkatalog gratis!

H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
välkänt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

Fyrtornets Fiskbullar Kaviar Sardinier

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Apilbitar, Vingasil, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis

Levereras i bleckkär.

A.-B. Sveriges Förnåde Konservfabrike.

GÖTEBORG Kungl. Högskolev.

TROLLKONST

erfordras ej för att frambringa frisk och vacker hy, det behövs blott

Yvy-Tvål.

Den verkar vid ständigt bruk av samma som

ett trollmedel

och erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik, YSTAD.

TRÄDGÅRDSMÖBLER
SOMMARRUMSMÖBLER

till nedsatta priser

RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG
BILLINGE - Tel. 38

FREJAMI PASTILLERNA

fylla såväl hygienens som den goda smakens krav. Vålgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.

REN SOCKERPRODUKT!

SALJAS ÖVERALLT!

Världsrykte kan en artikel vinna endast om den besitter utomordentliga egenskaper. Då nu lackfärgen Ripolin erövrat en särställning i världen såsom det allra förnämsta inom färgbranchen, måste orsaken ligga uti att det besitter egenskaper, spegelglans och hållbarhet, motståndskraft, seghet och elasticitet, som man förgäves söker hos andra färger. Beskrivning och färgkarta gratis. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

ung man t. ex. eller endast besvara hans skäl?

2) Kan någon Iduns läsarinna giva mig ett råd. Jag har plats å kontor men kan till följd av snedvuxen rygg som värker vid minsta stillasittande, ej längre fortsätta platsen. Känner mig för övrigt frisk blott jag får röra på mig. Min längtan är att få resa. Hur få någon sådan plats? Har ej pengar.

3) Måste pass för utrikesresa hämtas och viseras å den ort där man är skriven? Och hur lång tid tar det erhålla dylikt?

Tacksam Idun-beundrarinna.

N:r 96. Skulle någon av Iduns läsare vilja giva mig ett råd? Vad är att göra mot dålig andedräkt? Finnes något medel här för? Är alldeles frisk och ytterst noga med tänderna och munhållans vård, varför det icke kan bero här på. Tacksam för svar är Tjugoåring.

N:r 97. Enligt nya äktenskapslagen äger ju gift kvinna rätt att jämte mannens namn bära sitt flicknamn om anmälan därom göres. Varthän och i vad form skall sådan anmälan göras för att anses fullt giltig, undrar Nygift skånska.

N:r 98. Vore tacksam om någon i Iduns läsekrets ville lämna beskrivning på tillvägagångssättet vid ystning och lagring av helfet ost. Judy.

N:r 99. Som mangeaarig intresseret abonent af Idun tör jeg höfligt fremkomme med et spørjemaal som muligens Idun velvilligst kunne besvare.

Har nemlig ifjor gjort et forsök med at dyrke lin og har nu en hel del raatnet og tørket lin, men er nu i tvivl om, hvor man helst skulde sende det for at faa garn igjen. Her i Norge findes ingen der tager imot raastof og giver garn tilbage.

Skulde være serdeles taknemlig for et godt raad i den anledning. Ærbørdigst

Fru B.

N:r 100. Vill någon av Iduns läsare vara vänlig och lämna mig upplysningar om, var man kan erhålla trevliga modeller till barnkläder, klädningar, kappor och dylikt? Finnes det någon särskild barnmönstertidning. Har hört att konstnärinnan Fru Kajsa Nerman komponerar så vackra barnkläder, kan man vända sig till henne och under vilken adr.?

Tacksam för svar till Ung fru bosatt i Malmö.

UPPGÖRELSEN.

DET VAR EN KULEN Vintermorgon. Gamla fröken Anne-Marie Berg låg i sin säng och gruvade sig. Inte för att det var så kallt att stiga upp och så ledsamt att börja morgonsysslorna. Hade det inte varit något värre än det! Men hon riktigt låg och ångslades för vad hon måste göra i dag. Hon måste, ja, hon måste ovillkorligen i dag försöka att återknyta vänskapen med sin granne i våningen intill.

Där bodde Angélique Anvall, en ungdomsbekant till fröken Berg. Slumpen eller ödet hade placerat dem så nära varandra på

(Forts. i B-numret.)

BREVLÅDA.

RED:S BREVLÅDA.

Halvi K. Tyvärr — det blir icke genom Iduns spalter ni kommer att finna ert "skottårsideal".

EXP:S BREVLÅDA.

Sign. "Intresserad — oberoende av län" annonsen kostar kr. 7:—.

Husqvarna

Symaskiner

För hälsöm och konstsoömnad. För hemarbeten av alla slag.

HUSQVARNAS NAMN PÅ FABRIKATET

GARANTERAR FULLGOD VARA

Annonsera i Idun!

Luvisca

(REGISTERED)

I Sverige inregistrerat varumärke.

Ett idealiskt tyg för damblusar.

Detta utmärkta blustyg är vackrare och varaktigare än siden.

Se upp för efterapningar!

Äkta vara har namnet »LUVISCA» stämplat på varje yard.

Detta är Eder garanti. Fordra att få se det.

Alltid i lager hos landets ledande grossister och detaljister.

SAMUEL COURTHAULD & Co.
(Foreign) Limited
19 ALDERMANSBURY, LONDON, ENGLAND.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget.

Fonder kr. 62,000,000:—

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

5 1/2 %.

AMIE'S

nyrostade, aromrika och fylliga, absolut rena kaffebländningar:

Elisabet - Margareta - Ingeborg

tillfredsställa olika smakriktningar och föras i nämnda 3 kvaliteter, hygieniskt förpackade i kartonger om hel och halv kilogram. Beakta fördelen av att köpa en så viktig detalj i hushållet — som kaffe — från en specialfirma, vilken givetvis, för att kunna nå en stor omsättning, nödvändigt måste på den enda artikeln nedlägga stor omsorg för att få fram de bästa och lämpligaste blandningarna.

Får man de rätta blandningarna blir kaffet både drygare och smakligare än annars, och kunna vi garantera Eder det allra bästa. Efterfrågan AMIE'S blandningar hos Eder handlande.

Kaffefirman Amie
Vasagatan 42, 3 tr., Stockholm.
Riks 108 38. Allm. 260 50.
Respektabla ombud antagas.

KONJAK

är bra vid förkylning, men

PIX

ÄR OCKSÅ BRA
Åskar i förseglade omslag; 75 öre och i påsar: 25 öre.

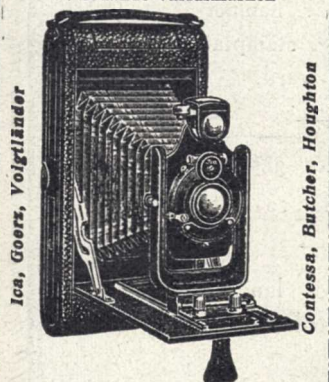
Billiga o. bra äro **VIKING-Sveriges Urmakares A.-B:s äkta Väckarur**

Förnicklat fodral med mässingsbotten. Stort mäsingsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla **Urmakare.**

AMATÖRKAMEROR

av ledande världsmärken

samt alla slag av förnödenhets- & förbrukningsartiklar för fack- & amatörfotografer.

Illustrerad katalog kostnadsfritt.

AKTIEBOLAGET ARTO,

Malmö.

SÖDRA FÖRSTADSGATAN 2.

Riket. 5276 och 5622.

Hemligheten

med Sunlight Tvål
är dess kemiska renhet.

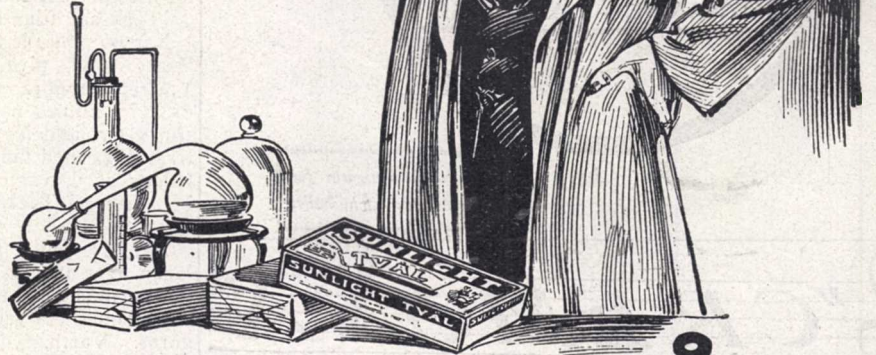
Målmedvetna forskningar och vetenskapliga metoder ha givit till resultat Sunlight Tvål. Dess överlägsenhet beror uteslutande på renheten och oskadligheten av de ämnen, varav den består.

Den största omsorg iakttages vid tillverkningen och är varje stycke Sunlight Tvål garanterat med

20,000 KR.

Denna summa utbetalas till den som kan bevisa, att något enda stycke Sunlight Tvål innehåller någon förfalskad beståndsdel eller skadliga kemikalier.

Lägg bort besvärliga tvättmetoder. Använd Sunlight Tvål. Den är ekonomisk, sparar arbete, tid och kläder.

SUNLIGHT TVÅL

Oatine

VACKER VÄLVÅRDAD HUD

blir alltid beundrad. Försköna därför ert utseende och använd endast

OATINE-HAVRE-CREME, idealet för alla skönhetsmedel. Oatine är uppskattat av alla damer. De veta av erfarenhet, att resultatet är enastående, när denna creme användes dagligen.

Ingnid huden med Oatine och avtorka den efter ett ögonblick. Porerna bli då fullkomligt rena från det damm, som lagrat sig i dem. Starkt solljus och blåst irriterar huden. Använd därför Oatine innan och efter Ni utsätter er för detta.

Fås överallt, skriv eljest till

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.
THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Rektor Laurells Gosskola

å Svartå herrgård rek. för höstterm. Sund o. lugn lantvistelse samt om-
sorgsfull elementarundervisning t. o. m. Ring I. Pianolektioner.
Adr.: Svartå.

BIRGITTA-SKOLAN

GÖTEBORG. KÖPENHAMN. STOCKHOLM.

Kurserna i klädsömnad, linnesömnad, broderi, konstvävnad etc.
börja åter 1:sta September. Anmälningar emottagas skriftligen eller
å vävskolans kontor, Beridarebangatan 21, 2 tr.

Elisabeth M. Glantzberg.

Karlskoga praktiska läroverk

för män och kvinnor börjar 1 nov. Praktisk ungdomsskola med 6
specialavdelningar. Stipendier. 7,000 elever hittills. Prospekt mot
dubbelt porto. Adress: *Karlskoga*. Joh. Lindholm.

PENSIONS-FÖRSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels t. efterlevande änkor o. barn
dels ock till annan viss person oberoende av skyldskapsförhållande.
Inträde är öppet för varje svensk undersåte, som med avseende å
hälsotillstånd prövas antaglig ock icke uppnått 60 års ålder. Pension
kan betingas från 100 till 1,500 kr. Insats en gång för alla kontant
eller delvis genom revers eller ock årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt av pen-
sionen under den persons livstid som betingar pensionen. Pensions-
tillväxten utgår med lägst 2 högst 5 procent för år å det betingade
pensionsbeloppet.

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.
STORKYRKÖBRINKEN 11, STOCKHOLM

Döva
HÖRA

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**,
som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 stycke grader efter örats olika
hörsel förmåga. Förordad av öronspecialtster. Oumbärlig för lomhörda i kyrka
och teater. För efterrapningar varnas.

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen
ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska krö-
ningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och
Prins Carl av Sverige. Begär katalog och och intyg. Ensamförsäljare för Sverige;
MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vejlersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

Annonsera i Idun!

Svält ej

Edra krukväxter. De
leva ej enbart av vat-
ten. Giv dem Planta-
gön, ett på vetenskap-
lig grund sammansatt
konc. växtnäringssalt.
Erhålls på blockbark hos Frö-, Blom-
ster-, Färg- och Kemikaliehandlare.